

Көміртегі офсетін макұлдау және оффсettік бірліктер беру қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 5 қарашадағы № 455 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 9 қарашада № 25074 болып тіркелді

Қазақстан Республикасы Экология кодексінің 298-бабының 4-тармағына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН**:

1. Қоса беріліп отырған Көміртегі офсетін макұлдау және оффсettік бірліктер беру қағидалары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің Климаттық саясат және жасыл технологиялар департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оның Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің интернет-ресурсына орналастырылуын;

3) осы бұйрық Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтердің Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің Заң қызметі департаментіне ұсынылуын қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Экология, геология және табиғи ресурстар вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Экология, геология және
табиғи ресурстар министрдің м.а.

A. Примкулов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігі
"КЕЛІСІЛДІ"
Қазақстан Республикасы
Энергетика министрлігі
"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Қаржы министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Индустрія және инфрақұрылымдық
даму министрлігі

Қазақстан Республикасы
Экология, геология және
табиғи ресурстар министрдің

М.А.

2021 жылғы 5 қарашадағы

№ 455 Бұйрығымен

бекітілген

Көміртегі офсетін мақұлдау және офсеттік бірліктер беру қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Көміртегі офсетін мақұлдау және офсеттік бірліктер беру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің (бұдан әрі – Кодекс) 298-бабының 4-тармағына сәйкес әзірленді және көміртегі офсетін қарау, мақұлдау және есепке алу, сондай-ақ офсеттік бірліктерді беру тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар мен анықтамалар пайдаланылады:

1) ағып кету – жоба бойынша қызметке негізделген, бірақ оның шекарасына енгізілмеген, жоба іске асырылатын жерден тыс парниктік газдар шығарындыларына немесе сінірулеріне әсер ету;

2) базалық сценарий – парниктік газдар шығарындыларының денгейін және (немесе) парниктік газдар сінірулерінің ұсынылған көміртегі офсеті болмаған жағдайда сінірілу денгейін көрсететін сценарий, онымен салыстырғанда парниктік газдар шығарындыларын азайтудың немесе сінірудің қол жеткізілген көлемі бағаланады;

3) жобалау кезеңі – көміртегі офсетін өткізу жөніндегі жоспарланып отырған қызмет парниктік газдар шығарындыларын азайтуды және (немесе) парниктік газдар сінірулерін ұлғайтуды қамтамасыз ететін кезең;

4) жобаға өтініш беруші – көміртегі офсеті жобасын уәкілетті органның қарауына және мақұлдауына ұсынатын жеке тұлға, заңды тұлға немесе заңды тұлғалар тобы;

5) көміртегі бірліктерімен сауда жүйесінің операторы – қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның парниктік газдар шығарындыларын реттеу жөніндегі ведомстволық бағынысты ұйымы, ол парниктік газдар шығарындылары мен сінірулері саласындағы мемлекеттік реттеуді және халықаралық ынтымақтастықты техникалық және сараптамалық сүйемелдеуді қамтамасыз етеді;

6) валидация және верификация жөніндегі орган (бұдан әрі – аккредиттелген орган) – Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес аккредиттелген, валидацияның

және/немесе верификацияның келісілген критерийлеріне сәйкестігіне валидацияны және/немесе верификацияны орындастын орган;

7) көміртекті оффсет – Қазақстан Республикасында парниктік газдар шығарындыларын азайтуға және (немесе) парниктік газдар сінірулерін ұлғайтуға бағытталған экономиканың кез келген секторларында қызметті немесе қызмет түрлерін жүзеге асыру нәтижесінде қол жеткізілген парниктік газдар шығарындыларын қысқарту және (немесе) парниктік газдар сінірулерін ұлғайту;

8) көміртекті оффсет жобасы (жоба) – көміртекті оффсетті іске асыру бойынша жоспарланатын қызмет;

9) маңыздылық деңгейі – көміртегі оффсеттің өткізу туралы есепті верификациялау туралы қорытынды дайындау үшін пайдаланылатын сандық шекті мән;

10) мониторинг – көміртегі оффсеттері бойынша жүргізілетін парниктік газдар шығарындыларын және (немесе) сінірулерін немесе парниктік газдар шығарындыларына және (немесе) сінірулеріне байланысты қызмет бойынша басқа да ілеспе деректерді үздіксіз немесе мерзімді бағалау;

11) оффсеттік бірлік – көміртегі оффсеттің есептеу мақсатында қолданылатын көміртегі бірлігі;

12) парниктік газдарды сінірудің базалық деңгейі – парниктік газдардың сінірілуін ұлғайтуға бағытталған көміртегі оффсеттің іске асырусыз пайдаланудың қазіргі жағдайлары кезінде белгілі бір кезең үшін парниктік газдарды сінірудің көміртегі диоксиді эквивалентінің тоннасымен көрсетілген шамасы;

13) парниктік газдардың сінірілуінің ұлғаюы-базалық сценарийге қатысты парниктік газдардың сінірілуінің есептік ұлғаюы;

14) парниктік газдар шығарындыларын азайту – базалық сценарийге қатысты парниктік газдар шығарындыларын есептік төмендету;

15) парниктік газдар шығарындыларының базалық деңгейі – осы объектіде бар технологияларды, жабдықтарды пайдалану шартымен және парниктік газдар шығарындыларын азайтуға бағытталған көміртегі оффсеттің іске асырусыз орын алуы мүмкін басқа да неғұрлым ықтимал жағдайлар кезінде белгілі бір кезең ішінде осы газдар шығарындылары объектісі өндірген парниктік газдар шығарындыларының көміртегі диоксиді эквивалентінің тоннасымен көрсетілген шамасы;

16) уәкілетті орган – қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган;

17) шағын ауқымды жоба-куаты 15 мегаваттқа дейінгі жаңартылатын энергия көздерімен байланысты жоба.

3. Қазақстан Республикасында көміртекті оффсеттер негізінде қызметті іске асыруды оларға қатысушылар ерікті негізде жүзеге асырады және оны мемлекеттік бюджеттен қаржыландыру үшін негіз болып табылмайды.

4. Көміртекті оффсеттік жобалар қарапайым жобаларға, шағын жобаларға және парниктік газдардың сіңуін арттыруға бағытталған жобаларға бөлінеді.

5. Парниктік газдар шығарындыларын азайтудың қосарланған есебін болдырмау немесе әрбір жеке қондырғы бойынша парниктік газдар сінірулерін ұлғайту мақсатында парниктік газдар шығарындыларын азайтуға және (немесе) парниктік газдар сінірулерін ұлғайтуға бағытталған бір мезгілде біреуден артық көміртегі оффсеті жүзеге асырылмайды.

2-тарау. Көміртегі оффсеттерін қарau, макұлдау және есепке алу тәртібі

6. Көміртегі оффсетін іске асыру мүмкіндігі туралы шешім қабылдау үшін жобаның өтініш берушісі уәкілетті органға дәйекті түрде мынадай құжаттарды ұсынады:

- 1) Қағидалардың 15-тармағында көзделген жағдайдан басқа, жоба тұжырымдамасы (жоба идеясы);
- 2) жобалық құжаттама;
- 3) мониторинг жоспары.

7. Жоба тұжырымдамасы (жоба идеясы) (бұдан әрі – жоба тұжырымдамасы) уәкілетті органға осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ұсынылады.

8. Парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі және (немесе) парниктік газдар сінірулерін ұлғайту жөніндегі көміртегі оффсетіне арналған жобалау құжаттамасы осы Қағидаларға 2 және 3-қосымшаларға сәйкес тиісті нысандар бойынша уәкілетті органға ұсынылады.

9. Жобалық құжаттама және жоба мониторингінің жоспары экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 13 қыркүйектегі № 371 бұйрығымен бекітілген Парниктік газдар шығарындылары мен сінірулерін есептеу жөніндегі әдістемелер (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 24383 болып тіркелген) немесе "Париж келісімін ратификациялау туралы" Қазақстан Республикасының Заңына және "Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясына Киото хаттамасын ратификациялау туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес халықаралық әдістемелер негізінде әзірленеді.

10. Жобаға өтініш беруші парниктік газдар шығарындыларын азайтуды және (немесе) жобаның базалық сценарийіне қатысты олардың сінірліуін ұлғайтуды сандық айқындау рәсімдерін әзірлейді.

11. Жобалау құжаттамасындағы көміртегі оффсетінің базалық сценарийін бағалау:

- 1) көздерден парниктік газдардың нақты шығарындылары және (немесе) олардың сініргіштермен абсорбциясы туралы мәліметтер;
- 2) көміртегі оффсетін сату шарттарына қатысты параметрлердің мүмкін болатын белгісіздіктері мен жорамалдарды есепке алу;
- 3) экономикалық қызметтің тиісті түрлері бойынша стратегиялық жоспарларды, бағдарламаларды және реттеуші нормалардың іс-қимылдарын есепке алу;
- 4) халықаралық немесе бекітілген Ұлттық әдістемелердің бірі.

Бір көміртегі оффсетінде бірнеше бір типті көздерді және бірыңғай технологияларды пайдаланған жағдайда бір көз үшін базалық сценарий әзірлеуге және осы бастапқы шарттарды басқа көздерге таратуға жол беріледі.

12. Өтінім беруші әзірлеген немесе пайдаланған парниктік газдар шығарындыларын азайтуды және (немесе) жобаның және мониторингтің базалық сценарийіне қатысты олардың сінірліуін ұлғайтуды сандық айқындау рәсімдерінің сипаттамасы мониторинг жоспарына енгізіледі.

13. Мониторинг жоспары уәкілетті органға осы Қағидаларға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ұсынылады.

14. Көміртекті оффсеттерді қарауды және мақұлдауды уәкілетті орган бір немесе екі сатыда жүргізеді.

15. Бір сатылы қарау рәсімі мынадай шағын ауқымды жобаларға қолданылады:

- 1) жел энергиясын пайдалану жобалары;
- 2) күн энергиясын пайдалану жобалары;
- 3) шағын су электр станцияларын қалпына келтіру және салу;
- 4) биогазды пайдалану жобалары;

16. Жобаны қараудың бір сатылы рәсімі кезінде жобаны мақұлдау туралы шешім қабылдау үшін жоба тұжырымдамасын ұсыну талап етілмейді.

17. Жобаны қараудың екі сатылы рәсімі кезінде жобаға өтініш беруші жоба тұжырымдамасын әзірлейді.

18. Уәкілетті орган өтінім беруші ұсынған жоба тұжырымдамасын көміртегі бірліктерінің сауда жүйесінің операторына сараптамаға жібереді.

19. Көміртегі оффсеттерін мақұлдау сараптамасын көміртегі бірліктерінің сауда жүйесінің операторы жүзеге асырады.

20. Жобаның тұжырымдамасын мақұлдау туралы шешімді уәкілетті орган көміртегі бірліктерінің сауда жүйесі операторының сараптамалық қорытындысы негізінде қабылдайды.

21. Қарауға ұсынылған жоба тұжырымдамасы бойынша шешімді уәкілетті орган оны алған күннен бастап күнтізбелік жиырма күн ішінде қабылдайды.

22. Жобаның тұжырымдамасы мақұлданған жағдайда, жобаның өтініш берушісі кейіннен уәкілетті органның қарауына беру үшін жобалық құжаттаманы және мониторинг жоспарын әзірлейді.

23. Қарауға ұсынылған жобалау құжаттамасы және мониторинг жоспары бойынша шешімді уәкілетті орган оларды алған күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде қабылдайды.

24. Жобалау құжаттамасы мен мониторинг жоспары уәкілетті органның қарауына берілгенге дейін күнтізбелік жиырма күннен кешіктірмей жобаның өтініш берушісі

мұдделі тараптардың жобаны талқылауына мүмкіндік беру мақсатында жобалау құжаттамасына, сондай-ақ мониторинг жоспарына қоғамдық қолжетімділікті қамтамасыз етеді.

25. Көміртегі оффсетін қоғамдық талқылау нәтижелері жобалау құжаттамасында көрсетіледі.

26. Жобалық құжаттама мен мониторинг жоспары уәкілетті органға аккредиттелген орган валидациялағаннан кейін ұсынылады.

27. Көміртегі оффсетін мақұлдау туралы шешімді уәкілетті орган көміртегі бірліктерінің сауда жүйесі операторының сараптамалық қорытындысы негізінде қабылдайды.

28. Жоба бойынша теріс шешімді уәкілетті орган мынадай жағдайларда қабылдайды:

1) өтініш беруші ұсынған құжаттар Кодекстің және (немесе) осы Қағидалардың талаптарына сәйкес келмейді не анық емес мәліметтерді қамтиды;

2) жобалау құжаттамасында көрсетілген орналасқан жері бойынша көміртекті оффсетті өткізу үшін мүмкіндіктердің болмауы.

29. Уәкілетті органның көміртегі оффсетін мақұлдауы жобаны кейіннен іске асыру және осы Қағидаларда белгіленген тәртіппен оффsettік бірліктерді алу үшін негіз болып табылады.

30. Көміртегі бірліктерінің сауда жүйесінің операторы көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімінде мақұлданған көміртегі оффсеттерін есепке алуды жүзеге асырады. Көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізіліміндегі әрбір көміртегі оффсетіне бірегей сериялық нөмір беріледі.

31. Мақұлданған көміртегі оффсеттері туралы ақпарат уәкілетті органның интернет-ресурсында мынадай мәліметтерді көрсете отырып орналастырылады:

1) көміртегі оффсетінің атауы;

2) жобаның өтініш берушісі туралы мәліметтер;

3) көміртегі оффсетін өткізу болжанатын орналасу орны;

4) жоба бойынша мәлімделген парниктік газдар шығарындыларын азайту және (немесе) сінірулерін ұлғайту көлемі;

5) көміртегі оффсетін өткізу туралы есептер негізінде ұсынылған оффsettік бірліктер саны.

3-тарау. Оффsettік бірліктерді ұсыну тәртібі

32. Уәкілетті орган бекіткен көміртегі оффсетін өткізу туралы есеп өтінім берушіге мақұлданған көміртегі оффсеттері бойынша оффsettік бірліктердің жобасын оларды іске асыру кезеңі ішінде ұсыну үшін негіз болып табылады.

33. Көміртегі оффсетін іске асыру туралы есепті дайындау үшін жобаға өтініш беруші парниктік газдар шығарындыларын азайту және (немесе) парниктік газдар сінірулерін ұлғайту мониторингін жүргізеді.

34. Парниктік газдар шығарындыларын азайту және (немесе) олардың сінірілуін ұлғайту мониторингі уәкілетті орган макұлдаған мониторинг жоспарының негізінде Жоба бойынша оффсеттік бірліктерді ұсынудың бүкіл кезеңі ішінде жүргізіледі.

35. Мониторинг жүргізу шенберінде жоба жолданған парниктік газдардың әрқайсысы бойынша шығарындыларды қысқартуға немесе сініруді ұлғайтуға, кейіннен оларды тонна көміртегі диоксиді баламасына қайта есептей отырып, сандық бағалау жүргізіледі.

36. Өлшеу жабдығын және мониторинг жүргізу үшін жабдықты пайдаланған кезде жобаның өтініш берушісі Қазақстан Республикасының өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы заңнамасына сәйкес осы өлшеу жабдығын калибрлеуді қамтамасыз етеді.

37. Көміртегі оффсетін іске асыру туралы есепті дайындауды және уәкілетті органға ұсынуды жобаның өтініш берушісі жүзеге асырады.

38. Көміртегі оффсетін өткізу туралы есеп осы Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша уәкілетті органға ұсынылады.

39. Көміртекті оффсетті сату туралы есеп беру ерікті болып табылады. Мұндай есепті ұсынбау немесе уақтылы ұсынбау жобаны өтініш берушінің бұзыу ретінде қаралмайды.

40. Өтінім беруші уәкілетті органға ұсынған көміртегі оффсетін іске асыру туралы есеп көміртегі бірліктерінің сауда жүйесінің операторына сараптамаға жіберіледі.

41. Көміртегі оффсетін өткізу туралы есепті бекіту туралы шешімді уәкілетті орган көміртегі бірліктерінің сауда жүйесі операторының сараптамалық қорытындысы негізінде қабылдайды.

42. Уәкілетті орган көміртегі оффсетін өткізу туралы есепті алған күннен бастап он бес жұмыс күні ішінде оны бекіту не бекітуден бас тарту туралы шешім қабылдайды.

43. Уәкілетті орган көміртегі оффсетін өткізу туралы есепті бекітуден бас тарту туралы шешімді мынадай негіздер бойынша қабылдайды:

1) көміртегі бірліктерінің сауда жүйесі операторының теріс қорытындысы;

2) жоба өтініш берушінің Кодексте және (немесе) осы Қағидаларда белгіленген талаптарды сақтамауын анықтау;

3) тексерудің болмауы.

44. Көміртегі оффсетін іске асыру туралы есеп бекітілген жағдайда, жобаның өтініш берушісі көміртегі оффсетін іске асыру туралы бекітілген есепте мәлімделген мөлшерде оффсеттік бірліктерді алу құқығына ие болады.

45. Оффсеттік бірліктерді ұсынуды және айналымға енгізуді уәкілетті орган бекіткен көміртегі оффсетін өткізу туралы есепке сәйкес парниктік газдар шығарындыларын

азайту және (немесе) сініруді ұлғайту көлемінде көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімінде жобаға өтініш берушінің шотына орналастыру арқылы көміртегі бірліктерін сату жүйесінің операторы жүргізеді.

46. Оффсеттік бірліктерді ерікті түрде жою олардың иесінің көміртегі бірліктерінің сауда жүйесінің операторына жіберген сұрау салуы бойынша жүргізіледі.

Көміртегі оффсеттің мақұлдау
және оффсеттік бірліктер
беру қағидаларына
1-қосымша

нысан

Жоба тұжырымдамасы (жоба идеясы)

1. Жобаның қысқаша сипаттамасы: Жобаның атауы, мақсаты, түрі, іске асырудың болжамды орны, жобаның қысқаша сипаттамасы және ұсынылатын шаралар.

2. Жобаның өтініш берушісі туралы ақпарат: жеке тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) немесе занды тұлғаның атауы, тіркеу деректері, жоба бойынша мекенжайы, байланыс тұлғасы, негізгі қызмет түрі.

3. Жобаның өтініш берушісі туралы ақпарат: жеке тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) немесе занды тұлғаның атауы, тіркеу деректері, жоба бойынша мекенжайы, байланыс тұлғасы, негізгі қызмет түрі.

4. Парниктік газдар шығарындыларын азайту және (немесе) сінірулерін ұлғайту тәсілдері және қаржыландыру: қызмет санатын көрсету, мысалы, жаңартылатын энергия көздерін пайдалануға көшу, энергия тиімділігі жөніндегі шаралар, ормандылықты ұлғайту, техникалық аспектілер мен жоспарланған технологиялардың қысқаша сипаттамасы; жобаны іске асыруға күтілетін шығындар.

5. Сінірудің күтілетін қысқаруы немесе ұлғауы: парниктік газдардың түрлері; шығарындылардың азайтылуының немесе сінірудің артуының алдын ала бағаланатын көлемі; сінірудің қысқаруына немесе ұлғауына қол жеткізу үшін күтілетін кезең.

6. Жобаны іске асырумен байланысты, оның ішінде инвесторларды іздестіруге, жобаны жоспарланған іске асыру орны бойынша іске асыруға, жобаны оның шекарасынан тыс жүзеге асыру салдарынан орын алуы мүмкін шығарындылардың кемуіне қатысты тәуекелдер.

7. Жобаны орындаудың күнтізбелік жоспары: жобаның ағымдағы мәртебесі, жобалық құжаттаманы дайындаудың күтілетін мерзімдері, жобаны іске асырудың басталуы, жобаның ұзақтығы.

Көміртегі оффсеттің мақұлдау
және оффсеттік бірліктер
беру қағидаларына
2-қосымша

нысан

Парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі көміртегі оффсетіне арналған жобалық құжаттама

1. Жобага қатысушылар туралы мәліметтер

1. Жобага өтініш берушінің атауы.
2. Жобаның заңды мекенжайы және өтініш берушінің орналасқан жерінің мекенжайы.
3. Жобаның өтініш беруші қызметінің негізгі түрі.
4. Өтінім берушінің жобаны мемлекеттік тіркеу туралы деректері.
5. Жобага өтініш беруші басшысының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса).
6. Жобаның өтініш берушінің байланыс тұлғасының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), мекенжайы, телефоны, факсы және электрондық поштасының мекенжайы.
7. Жоба инвесторының заңды мекенжайы және орналасқан жерінің мекенжайы атауы.
8. Жоба инвесторының заңды мекенжайы және орналасқан жерінің мекенжайы.
9. Жоба инвесторы қызметінің негізгі түрі.

2. Жобаның жалпы сипаттамасы.

1. Жобаның атауы.
2. Жобаның сипаттамасы.
3. Жобага қатысушылар.
4. Жобаның техникалық сипаттамасы.
5. Жобаның орналасқан жері (өнір, елді мекен, жобаны бірегей сәйкестендіруге мүмкіндік беретін жобаның географиялық орналасуы туралы мәліметтер).
6. Енгізілетін технологиялар (лар) немесе жоба шеңберінде қабылданатын шаралар, операциялар немесе іс-кимылдар.
7. Парниктік газдар шығарындыларының көздерден антропогендік шығарындылары ұсынылатын жоба арқылы қалай қыскаратынын қысқаша түсіндіру, оның ішінде егер жоба базалық шарттарды назарға ала отырып енгізілмесе, шығарындылардың азаюы неге болмайтындығын түсіндіру.
8. Жоба бойынша оффsettік бірліктерді шығару кезеңінде шығарындыларды азайтудың бағаланатын көлемі.
9. Жобаны мүдделі тараптардың мақұлдауы.

3. Базалық сценарий

1. Негізгі сценарийдің сипаттамасы және негіздемесі.
2. Парниктік газдардың антропогендік шығарындылары жоба болмаған кезде пайда болатын деңгейден қалай төмендейтін сипаттау.
3. Жобага қатысты қызметтің шекаралары қалай анықталатынын сипаттау.
4. Базалық сценарий бойынша қосымша ақпарат, оның ішінде анықтау күні және оны анықтауға тартылған адамдар.

4. Жобаның ұзактығы және оффsettік бірліктерді шығару кезеңі

1. Жобаның басталу күні.
2. Жобаның күтілетін үзактығы.
3. Оффsettік бірліктерді шығару кезеңінің ұзактығы

5. Парниктік газдар шығарындыларын азайтуды бағалау

1. Жоба бойынша шығарындылардың бағаланатын көлемі
2. Бағаланатын ағып кетулер
3. Шығарындылардың күтілетін азаюы мен кемуінің сомасы
4. Базалық сценарий бойынша бағаланатын шығарындылар
5. Күтілетін агуларды ескере отырып, жобадан шығарындыларды азайту көлемі
6. 1 және 5-тармактар бойынша алынған мәндердің жалпы кестесі
6. Мүдделі тараптардың түсініктемелері

Мүдделі тараптардың түсініктемелері және оларды жобага қатысушылар қалай ескергені туралы ақпарат

Көміртегі оффсетін мақұлдау

және офсеттік бірліктер

беру қағидаларына

3-қосымша

нысан

Парниктік газдардың сінірлұғын арттыру бойынша көміртекті оффсетке арналған жобалық құжаттама

1. Жобага қатысушылар туралы ақпарат

1. Отінім берушінің/жоба отініш берушілерінің заңды мекенжайы және орналасқан жерінің мекенжайы.
2. Отініш берушінің/жоба отініш берушілерінің заңды мекенжайы және орналасқан жерінің мекенжайы.
3. Отініш берушінің/жоба отініш берушілерінің негізгі қызмет түрі.
4. Отініш берушінің жобаны мемлекеттік тіркеу туралы деректері.
5. Отініш беруші басшысының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) ж о б а .
6. Жобаның отініш берушісінің байланыс тұлғасының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), мекенжайы, телефоны, факсы және электрондық поштасының мекенжайы.
7. Ж об а и н в е с т о р ы н ы н а т а у ы .
8. Жоба инвесторының заңды мекенжайы және орналасқан жерінің мекенжайы.
9. Жоба инвесторы қызметінің негізгі түрі.
10. Отініш берушілер арасындағы көміртекті бірліктерін бөлу жөніндегі шартқа сәйкес жоба отініш берушілерінің әрқайсысина тиесілі жобадан оффсеттік бірліктер үшін.

2. Жобаның жалпы сипаттамасы

- 1 . Ж об а н ы н а т а у ы .
- 2 . Ж об а н ы н с и п а т т а м а с ы .
3. Жобаның отініш берушісі (отінім берушілері).
4. Жобаның техникалық сипаттамасы.
5. Жобаның орналасқан жері (өнір, елді мекен, жобаны бірегей сәйкестендіруге мүмкіндік беретін жобаның географиялық орналасуы туралы мәліметтер).
6. Енгізілетін технологиялар (лар) немесе жоба шенберінде қабылданатын шаралар, операциялар немесе іс - қимылдар .
7. Соңғы антропогендік қалай туралы қыскаша түсінік парниктік газдар шығарындыларын сініру үсінілған жоба, оның ішінде неге бұл өсім жок егер жоба іске асырылмаса, негізгі шарттар .
8. Кезең ішінде сінірудің түпкілікті ұлғаюының бағаланатын көлемдері оффсеттік бірліктер шығару .
9. Жобаны мұдделі тараптардың макұлдауы.

3. Базалық сценарий

1. Негізгі сценарийдің сипаттамасы және негіздемесі.
2. Таңдалған көміртегі дисқілері.
3. Шығарындылары болатын парниктік газдар көздерінің сипаттамасы жобаның бір бөлігі .
4. Соңғы антропогендік абсорбция қалай сипатталады ол болмаған кезде орын алатын деңгейден жоғары болады ж о б а .
5. Қызметтің шекаралары қалай анықталатынын сипаттау ж о б ағ а .
6. Күнді қоса алғанда, базалық сценарий бойынша қосымша ақпарат анықтамалар және оны анықтауға тартылған адамдар

4. Жобаның ұзактығы және оффсеттік бірліктерді шығару кезеңі			
1 . Ж о б а ны ң	б а с т а л у		к ү н і
2 . Ж о б а ны ң	к ү т і л е т і н	ұ з а қ т ы ғ ы	
3. Оффсеттік бірліктерді шығару кезеңінің ұзактығы			
5. Парниктік газдардың сінірлілуін бағалау			
1. Жоба бойынша сініргіштермен бағаланатын соңғы антропогендік абсорбция			
2. Базалық сценарий бойынша сініргіштермен бағаланатын соңғы антропогендік абсорбция			
3. Жоба бойынша және базалық сценарий бойынша жұтқыштармен бағаланатын соңғы антропогендік а б с о р ғ ы	а й ы р м а ш ы ғ ы		
4 . Б а ғ а л а н а т ы ң	а ғ ы п	к е т ү լ е ր	
5. Сініргіштердің соңғы антропогендік абсорбциясының бағаланатын артуын көрсететін 3-тармақ пен 4-			
т а р м а қ	а р а с ы н д а ғ ы	а й ы р м а	
6. 1 және 5-тармактар бойынша алынған мәндердің жалпы кестесі			
6. Мұдделі тараптардың түсініктемелері			
Мұдделі тараптардың түсініктемелері туралы акпарат және оларды жобаға қатысуышылар қалай есепке алды			

Көміртегі оффсеттің макұлдау
және оффсеттік бірліктер
беру қагидаларына
4-қосымша

нысан

Көміртекті оффсетті бақылау жоспары

1. Жобаның атауы.
2. Мониторинг жоспарының жалпы сипаттамасы.
3. Парниктік газдар шығарындыларын азайтуды немесе жобаның және мониторингтің базалық сценарийіне қатысты олардың сінірлілуін ұлғайтуды сандық айқындау рәсімдерінің сипаттамасы.
4. Жобаны іске асыру нәтижесінде парниктік газдар шығарындыларын азайту және (немесе) парниктік газдарды сініруді ұлғайту мониторингін (есебін) жүргізу үшін пайдаланылатын деректер.

Қызыметтің немесе кондырығының реттік нөмірі, мониторинг жүргізілетін	Қызымет бойынша аудыспалы деректер түрі мониторинг жүргізілуде	Деректер көзі	Деректерді өлшеу бірлігі	Есептелген, өлшенген немесе бағаланған көлем	Деректерді бекіту жилігі	Мониторингке жататын деректер үлесінің тиісті деректердің жалпы көлеміне арақынасы

5. Жобаны іске асыру нәтижесінде парниктік газдар шығарындыларының азаюын және (немесе) парниктік газдардың сінірлілуін ұлғайтуды есептеу үшін пайдаланылатын формууланың сипаттамасы (әрбір газ, көз және т.б. үшін, көміртегі диоксиді эквивалентінің тоннасындағы шығарындылар).

6. Базалық сценарий бойынша парниктік газдар шығарындыларын және (немесе) сінірулерін мониторингтеу (есептеу) үшін пайдаланылатын деректер

Мониторинг жүргізілетін қызметтің немесе қондырғының реттік номірі	Мониторинг жүргізілетін қызмет бойынша ауыспалы деректер түрі	Деректер көзі	Деректерді өлшеу бірлігі	Есептелген, өлшенген немесе бағаланған көлем	Деректерді бекіту жиілігі	Мониторингке жататын деректер үлесінің тиісті деректердің жалпы көлеміне арақатынасы
--	---	---------------	--------------------------	--	---------------------------	--

7. Базалық сценарий бойынша парниктік газдар шығарындыларын азайтуды және (немесе) парниктік газдардың сінірлуін ұлғайтуды есептеу үшін пайдаланылатын формуланың сипаттамасы (әрбір газ, көз және т.б. үшін, көміртегі диоксиді эквивалентінің тоннасындағы шығарындылар).

8. Егер қолданылатын болса, мониторинг жоспарында жобаны іске асырудан парниктік газдардың кемуін бағалау

Мониторинг жүргізілетін қызметтің немесе қондырғының реттік номірі	Мониторинг жүргізілетін қызмет бойынша ауыспалы деректер түрі	Деректер көзі	Деректерді өлшеу бірлігі	Есептелген, өлшенген немесе бағаланған көлем	Деректерді бекіту жиілігі	Мониторингке жататын деректер үлесінің тиісті деректердің жалпы көлеміне арақатынасы
--	---	---------------	--------------------------	--	---------------------------	--

9. Ағып кетуді есептеу үшін қолданылатын формуланың сипаттамасы (әр газ, көз және т.б. үшін, көміртегі диоксидінің тонналық эквивалентіндегі шығарындылар).

10. Жобадан шығарындыларды азайтуды бағалау үшін пайдаланылатын формуланың сипаттамасы (әрбір газ, көз және т.б. үшін; көміртегі диоксидінің тонна эквивалентіндегі шығарындыларды азайту).

11. Мониторинг жоспары үшін қабылданған сапаны бақылау және сапаны қамтамасыз ету рәсімдерінің сипаттамасы.

12. Мониторинг жоспарын жүзеге асыруда қолданылатын басқару жүйесі мен қызметтің сипаттамасы.

Көміртегі оффсетін макұлдау
және оффсеттік бірліктер
беру қағидаларына
5-қосымша

нысан

Көміртекті оффсетті сату туралы есеп

- Жобаның өтініш берушісі туралы деректер;
- Жобаның атауы мен түрін, оның ауқымы мен шекарасын, өткізілетін орнын, оффсеттік бірліктерді шығару кезеңінің ұзақтығын және жоба бойынша орындалатын жұмыстардың түрлерін қоса алғанда, жобаның қысқаша сипаттамасы;
- Есепті кезеңді көрсету;

4. Жоба шенберінде мониторинг жүргізілетін парниктік газдар шығарындылары және (немесе) сінірулері туралы, есепті кезеңдегі көміртегі диоксиді тоннасының эквивалентіндегі олардың жалпы көлемін көрсете отырып деректер;

5. Есепті кезеңде жобаны іске асыру нәтижесінде парниктік газдар шығарындыларының қол жеткізілген азауы және (немесе) парниктік газдар сінірілуінің ұлғауы туралы деректер;

6. Парниктік газдар шығарындыларын азайтуудың және (немесе) парниктік газдар сінірулерін ұлғайтуудың мәлімделген верификациясы туралы мәліметтер;

7. Жобаның негізгі сценарийінің сипаттамасы;

8. Жобаны іске асыру кезінде мақұлданған жобалық құжаттамадан және мониторинг жоспарынан кез келген елеулі ауытқулар туралы ақпарат;

9. Парниктік газдар шығарындыларын азайтууды және (немесе) олардың сінірілуін ұлғайтууды есептеу үшін негіз ретінде пайдаланылған критерийлерді, рәсімдерді және құжаттарды сипаттау;

10. Жобаға өтініш берушінің тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы;

11. Аккредиттелген органның көміртегі оффсетін өткізу туралы есепті верификациялауды растауы:

12. Верификацияны жүзеге асыратын аккредиттелген органның толық атауы, бизнес-сәйкестендіру нөмірі;

13. Аккредиттеу туралы аттестаттың нөмірі мен мерзімі немесе аккредиттеу туралы куәліктің күні, сериясы, нөмірі;

14. Аккредиттелген органның занды мекенжайы;

15. Телефон;

16. Электрондық пошта;

17. Верификацияға жауапты адамның тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) ;

18. Парниктік газдар шығарындыларының және (немесе) сінірулерінің мынадай көлемде азауын растау:

_____ тонна көміртегі диоксиді;

_____ тонна көміртегі диоксиді эквивалентіндегі парниктік газдардың жалпы шығарындылары;

19. Аккредиттелген орган басшысының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), қолы.